

Tato stránka byla přeložena pomocí strojového překladu [Odkaz]. Strojové překlady mohou obsahovat chyby, které mohou snižovat jejich srozumitelnost a přesnost. Veřejný ochránce práv nenese žádnou odpovědnost za případné nesrovnalosti. Pokud chcete mít nejspolehlivější informace a právní jistotu, podívejte se na původní znění v angličtině (odkaz viz výše). Více informací naleznete v naší [politice týkající se jazyků a překladů \[Odkaz\]](#).

Rozhodnutí ve věci 454/2014/PMC týkající se praxe Evropské služby pro vnější činnost spočívající v nabízení neplacených stáží v delegacích EU

Rozhodnutí

Případ 454/2014/PMC - Otevřeno dne 18/03/2014 - Doporučení týkající se 15/02/2017 - Rozhodnutí ze dne 21/09/2017 - Dotčený orgán Evropská služba pro vnější činnost (Instituce s doporučením souhlasí) |

Veřejná ochránkyně práv se zabývala praxí Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) nabízet pouze neplacené stáže v delegacích EU. Šetření vyplynulo ze stížnosti mladého občana EU, který absolvoval neplacenou stáž. Tvrdila, že praxe ESVČ diskriminuje mladé lidi z méně příznivého prostředí.

Veřejná ochránkyně práv zjistila, že stáže v delegacích EU by měly být zpřístupněny co nejširšímu okruhu osob – a nikoli pouze těm, kteří si to mohou dovolit. Podle názoru veřejného ochránce práv mohou neplacené stáže vést k diskriminační situaci, neboť osoby z méně privilegovaného prostředí pravděpodobně postrádají finanční prostředky na provedení takové stáže. Veřejná ochránkyně práv zjistila, že praxe ESVČ spočívající v nevyplácení stážistů v delegacích EU představuje nesprávný úřední postup. Doporučila proto ESVČ, aby vyplatila všem stážistům, včetně stážistů v delegacích EU, odpovídající příspěvek.

V reakci na její doporučení informovala ESVČ veřejnou ochránkyni práv, že nyní požádala o finanční prostředky na vyplácení svých stážistů v delegacích EU a že mezitím pozastavila neplacené stáže.

Veřejná ochránkyně práv chápe z odpovědi ESVČ, že se vážně zavázala, že učiní vše, co je v jejích silách, aby vyplatila stážisty v delegacích EU. Podle ESVČ je nyní její schopnost platit těmto stážistům podmíněna tím, že jí rozpočtové orgány poskytnou nezbytné finanční zdroje. Veřejná ochránkyně práv proto případ uzavírá se závěrem, že ESVČ přijala její doporučení.

Pozadí

1. Mladý rakouský občan pracoval jako neplacený stážista v delegaci EU v Asii. Po stáži se obrátila na Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), která provozuje delegace EU, aby si stěžovala na skutečnost, že stážisté v delegacích nejsou placeni. Poznamenala, že běžnou praxí je, že stážisté v orgánech EU jsou placeni. Nevyplácení stážistů podle ní představuje neopodstatněnou diskriminaci mladých odborníků pocházejících z méně příznivého prostředí.

2. ESVČ odpověděla, že stěžovatelce byla poskytnuta neplacená stáž „na její žádost“. Podepsala rovněž dohodu o stáži, v níž prohlásila, že „jsem dobrovolníkem v delegaci a nedostanu žádný plat, mzdu ani dávku [...]“. Stěžovatelka se obrátila na veřejného ochránce práv se znepokojením, že ESVČ by neměla nabízet neplacené stáže. Obávala se obecně praxe ESVČ a neměla nic společného s jejím konkrétním případem.

3. V říjnu 2014 veřejná ochránkyně práv požádala ESVČ, aby odpověděla na obavy stěžovatele, že nabízí neplacené stáže v delegacích EU. Stěžovatel si přál, aby ESVČ nabízela pouze placené stáže a aby přestala nabízet neplacené stáže. V prosinci 2014 obdržela veřejná ochránkyně práv odpověď ESVČ na stížnost. Veřejná ochránkyně práv následně obdržela připomínky stěžovatele k odpovědi ESVČ. Vyšetřovací tým veřejné ochránkyně práv se rovněž třikrát setkal s ESVČ, aby případ projednal: v květnu, září a prosinci 2016. V lednu 2017 předložila ESVČ veřejnému ochránci práv doplňující informace písemně.

4. Po pečlivém posouzení všech předložených argumentů veřejná ochránkyně práv dne 15. února 2017 doporučila ESVČ, aby vyplatila odpovídající příspěvek všem stážistům v delegacích EU [1].

Skutečnost, že ESVČ nezaplatila stážisty v delegacích EU

Doporučení veřejné ochránkyně práv

5. Veřejná ochránkyně práv shledala, že argument stěžovatele, že neplacené stáže jsou diskriminační vůči těm, kteří pocházejí z méně privilegovaného sociálního prostředí, má určitý přínos. Je nesporné, že mladý absolvent, který si přeje absolvovat neplacenou stáž, se může setkat s praktickými obtížemi bez finanční podpory, například od své rodiny. Stáž v delegaci EU zahrnuje nejen cestovní náklady, ale také náklady na ubytování, bydlení a pojištění. Proto hrozí, že neplacené stáže v delegacích EU budou vyhrazeny pouze několika privilegovaným – konkrétně těm, kteří mají vlastní finanční prostředky.

6. Během různých setkání s vyšetřovacím týmem veřejného ochránce práv v roce 2016 ESVČ tvrdila, že nabízení neplacených stáží nepředstavuje diskriminaci na základě sociálního původu. ESVČ poukázala na skutečnost, že neplacení stážisté v delegacích EU se domnívají, že stáž je

užitečná pro jejich budoucnost. Prostřednictvím těchto stáží získávají cenné zkušenosti, které pomáhají budovat jejich profesní profil a činí je atraktivnějšími na trhu práce.

7. Veřejný ochránce práv nepochyboval o tom, že stážisté v delegaci oceňují stáž. Takové příležitosti mohou představovat významný odrazový můstek v jejich kariéře. Právě z tohoto důvodu by měly být možnosti stáže zpřístupněny co nejširšímu okruhu osob – a nikoli pouze těm, kteří si to mohou dovolit. Podle názoru veřejného ochránce práv mohou neplacené stáže zachovat sociální vyloučení, neboť osoby z méně privilegovaného prostředí pravděpodobně postrádají finanční prostředky na stáž. Promarní tak tuto cennou příležitost ke zvýšení kvalifikace a dovedností. To může nakonec vést k menšímu počtu budoucích pracovních příležitostí pro méně privilegované, což může vést k začarovanému kruhu, kde „privilege následuje privilegium“.

8. Veřejná ochránkyně práv vyjádřila názor, že delegace EU získávají příspěvky stážistů a mohou dokonce záviset na jejich příspěvku. V této souvislosti veřejná ochránkyně práv poznamenala, že systém neplacených stáží může vést k nežádoucím důsledkům, že delegace EU nepřilákají všechny nejlepší kandidáty na stáže; přiláká pouze ty, kteří mají dostatečné vlastní finanční prostředky na to, aby si zaplatili. To zjevně není v zájmu delegací EU.

9. Veřejná ochránkyně práv odkázala na příklad Evropského parlamentu, který se zabýval otázkou neplacených stáží. V usnesení z roku 2010 vyzval Parlament orgány EU, aby šly příkladem a vyplatily všem stážistům minimální příspěvek na základě standardních životních nákladů místa, kde se stáž koná. [2] Veřejná ochránkyně práv uvedla, že Parlament již nenabízí neplacené stáže, a to ani v případě umístění studentů. Nyní vyplácí příspěvek všem svým stážistům, a to navzdory rozpočtovým omezením institucí EU.

10. Veřejná ochránkyně práv považovala za důležité rovněž poznamenat, do jaké míry ESVČ využívá stáže v delegacích EU. ESVČ má síť 139 delegací EU, které mezi ESVČ a zaměstnanci Komise zaměstnávají 5800 osob (údaje z konce roku 2015). [3] V roce 2016 nabídla ESVČ přibližně 800 neplacených stáží. Zdá se pravděpodobné, že ESVČ je do jisté míry závislá na dostupnosti stážistů, pokud jde o doplnění práce zaměstnanců na plný úvazek ve svých delegacích. Veřejná ochránkyně práv pochopila, že platba takového počtu stážistů vytvoří pro ESVČ rozpočtové otázky. Poznamenala však, že se jedná o záležitost, kterou by se ESVČ mohla rozhodnout předložit rozpočtovým orgánům, konkrétně Evropskému parlamentu a Radě.

11. V této souvislosti veřejná ochránkyně práv zjistila, že praxe ESVČ spočívající v poskytování neplacených stáží v delegacích představuje nesprávný úřední postup. Veřejná ochránkyně práv proto ESVČ doporučila, aby všem stážistům, včetně stážistů v delegacích EU, vyplatila odpovídající příspěvek. Ačkoli povaha tohoto příspěvku bude záležitostí ESVČ, veřejná ochránkyně práv se domnívá, že příspěvek by měl být takový, aby dodržoval zásadu nediskriminace, a měl by zajistit, aby mladí lidé byli povzbuzováni k tomu, aby požádali o stáž bez ohledu na jejich finanční situaci (nebo na finanční situaci jejich rodiny).

12. Veřejná ochránkyně práv požádala ESVČ, aby do tří měsíců ode dne svého doporučení

vydala stanovisko. Následně vyzvala stěžovatele, aby se k tomu vyjádřil, což stěžovatel učinil.

Stanovisko ESVČ a připomínky stěžovatele

13. ESVČ ve svém stanovisku k doporučení veřejné ochránkyně práv uvedla, že nabídka stáží mladým absolventům a studentům se ukázala jako velmi cenná, a to jak pro stážisty, tak pro delegace EU. S ohledem na doporučení veřejné ochránkyně práv se rozhodla restrukturalizovat svůj program stáží a dočasně pozastavit přijímání nových stážistů. ESVČ rovněž požádala rozpočtové orgány, aby poskytly finanční prostředky budoucím stážistům.

14. ESVČ se rovněž rozhodla zvýšit počet partnerství mezi delegacemi a univerzitami. V rámci nového návrhu programu budou stáže nabízeny v rámci tří samostatných programů: i) stážistům, kterým ESVČ vyplácí příspěvek (za předpokladu, že ESVČ obdrží požadované zdroje od rozpočtových orgánů), a za tímto účelem bude zavedeno zvláštní výběrové řízení; II) studentům, kteří v rámci dohody s místní univerzitou absolvují povinnou nebo doporučenou dobu odborné přípravy v rámci svého kurzu a již pobývají v místě odborné přípravy, a iii) stážistům, kteří dostávají finanční podporu od univerzity nebo jiné instituce, ale nacházejí se jinde ve světě. ESVČ nenavrhuje vyplácení příspěvků v obou posledně uvedených případech.

15. Ve svých připomínkách stěžovatelka uvedla, že veřejná ochránkyně práv se ve svém doporučení správně zaměřila na aspekt „*antidiskriminace*“. Zdá se však, že ESVČ se nyní snaží vyloučit finančně a sociálně slabé osoby při výběru stážistů, aby tento problém vyřešila.

16. Stěžovatel vyjádřil názor, že pokud ESVČ nemůže zavést udržitelný a spravedlivý systém pro placené stážisty, je nejlepší stáže v delegacích EU zcela zrušit.

17. Stěžovatel se obává, že ve smíšeném modelu navrženém ESVČ budou stážisté, kteří nejsou placeni nebo obdrží finanční podporu z externího zdroje, vždy upřednostňováni před stážisty placenými přímo ESVČ, a to z prostého ekonomického odůvodnění.

18. Pokud jde o návrh na rozšíření partnerství s univerzitami, stěžovatel tvrdil, že se nejedná ani o novou myšlenku, ani nepřispívá k řešení problému. Většinou vede k posunu vykořisťování pracovní síly k místním lidem, kteří jsou často méně organizovaní a nemají šanci se domáhat svých práv.

19. Stěžovatel poukázal na to, že stipendia často nezahrnují sociální zabezpečení nebo zdravotní pojištění a že životní náklady studenta nelze srovnávat s náklady na stáž v delegaci EU.

Posouzení veřejné ochránkyně práv po doporučení

20. Veřejná ochránkyně práv doporučila, aby ESVČ vyplatila všem svým stážistům odpovídající příspěvek. ESVČ veřejného ochránce práv informovala, že požádala o finanční prostředky na

vyplácení stážistů v delegacích EU a že mezitím pozastavila neplacené stáže. Veřejná ochránkyně práv vítá kroky, které ESVČ přijala, aby zajistila, že bude schopna nabízet placené stáže v delegacích EU.

21. Veřejná ochránkyně práv bere na vědomí obavy stěžovatele, že ESVČ by se mohla nepřiměřeně zaměřit na nábor stážistů s finanční podporou z jiných zdrojů (jiných než z jejich rodiny), a nikoli na stážisty vyplácené samotnou ESVČ.

22. Podle názoru veřejného ochránce práv je rozumné, aby ESVČ nevyplácela dodatečný příspěvek stážistům, kteří mají stipendium nebo jinou finanční podporu mimo rodinu, nebo studentům, kteří již sídlí ve stejné zemi jako delegace, a kteří musí absolvovat stáž v rámci svého studia. Zejména povinné umístění v rámci vysokoškolského studia není srovnatelné se standardní stáží, neboť obvykle slouží různým účelům. Je důležité, aby byla mezi jednotlivými programy nalezena řádná rovnováha. Pro veřejnou ochránkyni práv je důležité, aby ESVČ i nadále nabízela značný počet „tradičních“, ale placených stáží v delegacích, které budou otevřené za rovných příležitostí mladým lidem bez ohledu na jejich vlastní finanční zdroje nebo finanční zdroje jejich rodin. Veřejná ochránkyně práv chápe, že k dosažení tohoto požadovaného výsledku bude ESVČ potřebovat odpovídající rozpočtové prostředky.

23. Veřejná ochránkyně práv vnímá reakci ESVČ na její doporučení jako vážný závazek vyplácet stážisty v delegacích EU, pokud jim rozpočtové orgány, tj. Evropský parlament a Rada, poskytnou odpovídající rozpočtové zdroje. Veřejná ochránkyně práv proto s potěšením považuje odpověď ESVČ za přijetí jejího doporučení. Veřejná ochránkyně práv bude sledovat budoucí vývoj v této oblasti s velkým zájmem a je otevřena obnovení svých šetření v budoucnu, pokud se to bude zdát odůvodněné a užitečné.

24. Je velmi důležité, aby orgány EU šly příkladem a prokázaly odhodlání nabízet mladým lidem příležitosti stáží na základě rovných příležitostí pro všechny bez ohledu na zázemí a rodinné zdroje. Jinak znamená riskovat ztrátu důvěry a být vnímán tak, že se dostatečně nestará o *všechny* mladé lidi, kteří se potýkají s budováním svých profesních profilů, aby mohli soutěžit na trhu práce. Náklady na podporu důvěry mladší generace v evropský projekt jsou v tomto ohledu poměrně malé.

25. Veřejná ochránkyně práv vybízí rozpočtové orgány, aby tuto otázku pečlivě prozkoumaly, a doufá, že poskytnou odpovídající zdroje. V této souvislosti bude veřejná ochránkyně práv informovat Evropský parlament a Radu ministrů o tomto šetření a o doporučení, které učinila ESVČ. Bude rovněž informovat Evropskou komisi.

Závěr

Na základě šetření této stížnosti ji veřejná ochránkyně práv uzavírá s následujícím závěrem:

Tím, že ESVČ pozastavila neplacené stáže v delegacích EU a současně požádala o finanční prostředky pro platící stážisty v delegacích EU, přijala doporučení veřejné

ochránkyně práv.

Stěžovatel a ESVČ budou o tomto rozhodnutí informováni.

Emily O'Reillyová

Evropský veřejný ochránce práv

Ve Štrasburku dne 21. září 2017

[1] Další informace o souvislostech stížnosti, argumentech stran a šetření veřejného ochránce práv naleznete v doporučení veřejného ochránce práv, které je k dispozici online na adrese: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/recommendation.faces/en/76079/html.bookmark>

[2] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. července 2010 (2009/2221(INI)), bod 72, k dispozici na internetu: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010IP0262&from=EN> [Odkaz].

[3] https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/annual_activity_report_2015_en.pdf [Odkaz].